

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23 00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/78/2007

POLACY WOBEC KOŚCIOŁA ORAZ NAUCZANIA PAPIEŻA BENEDYKTA XVI DWA LATA PO ŚMIERCI JANA PAWŁA II

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Specyfiką polskiej religijności zawsze było jej silne umocowanie instytucjonalne, przejawiające się w więziach łączących Polaków z Kościołem katolickim oraz z papieżem.

WIĘŹ Z KOŚCIOŁEM

Kościół w Polsce stanowi jedną z niewielu instytucji, których działalność oceniana jest pozytywnie przez większość społeczeństwa. Od dziesięciu lat opinie przychylne o jego działaniach ponad dwukrotnie przeważają nad opiniami negatywnymi. Ostatnio jednak nieco nasiliła się krytyka wobec Kościoła¹, na co z pewnością nie pozostał bez wpływu szeroko dyskutowany problem lustracji polskiego duchowieństwa.

W wymiarze religijnym identyfikuje się z Kościołem ponad połowa Polaków², o czym świadczy wybór samookreślenia: *Jestem wierzący(a) i stosuję się do wskazań Kościoła* (55%). Natomiast mniej więcej dwie piąte Polaków (39%) preferuje identyfikację: *Jestem wierzący na swój własny sposób*, podkreślając bardziej subiektywny charakter swojej wiary, jej niezależność od Kościoła. Jedynie nieliczni (6%) zaliczają się do niezdecydowanych, obojętnych lub niewierzących.

¹ Zob. komunikat CBOS „Opinie o działalności instytucji publicznych”, luty 2007.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (203) zrealizowano w dniach od 30 marca do 2 kwietnia 2007 roku na liczącej 937 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Który z poniższych opisów najbardziej pasuje do Pana(i) sytuacji?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	III 2000	X 2003	II 2005	V 2005	IV 2006	IV 2007
	w procentach					
Jestem wierzący(a) i stosuję się do wskazań Kościoła	56,7	53,9	57,6	65,9	62,9	55,0
Jestem wierzący(a) na swój własny sposób	39,6	42,8	39,0	31,5	31,8	39,3
Nie mogę powiedzieć, czy jestem wierzący(a) czy też nie	1,3	1,0	0,6	0,8	1,7	2,4
Nie jestem wierzący(a) i nie interesuję się tymi sprawami	0,7	0,6	1,0	0,4	1,7	1,4
Jestem niewierzący(a), ponieważ nauki Kościołów są błędne	0,4	0,6	0,4	0,1	0,8	0,4
Inne	0,5	0,7	1,2	1,1	1,0	0,8
Trudno powiedzieć	0,8	0,4	0,1	0,1	0,1	0,7

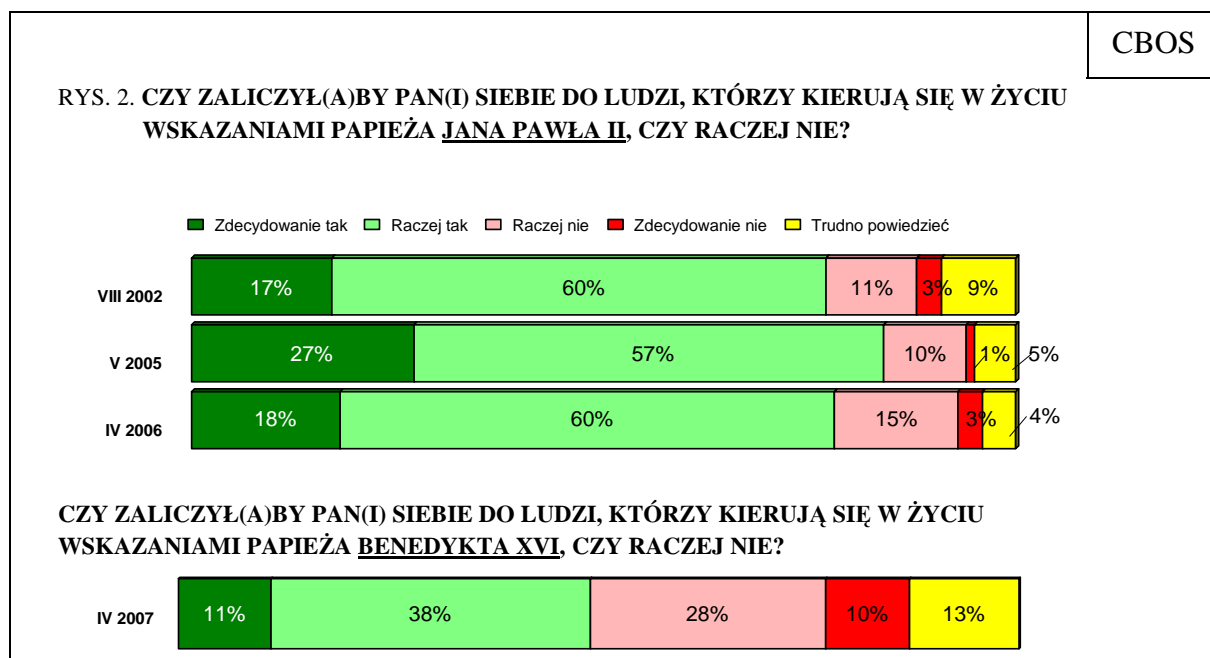
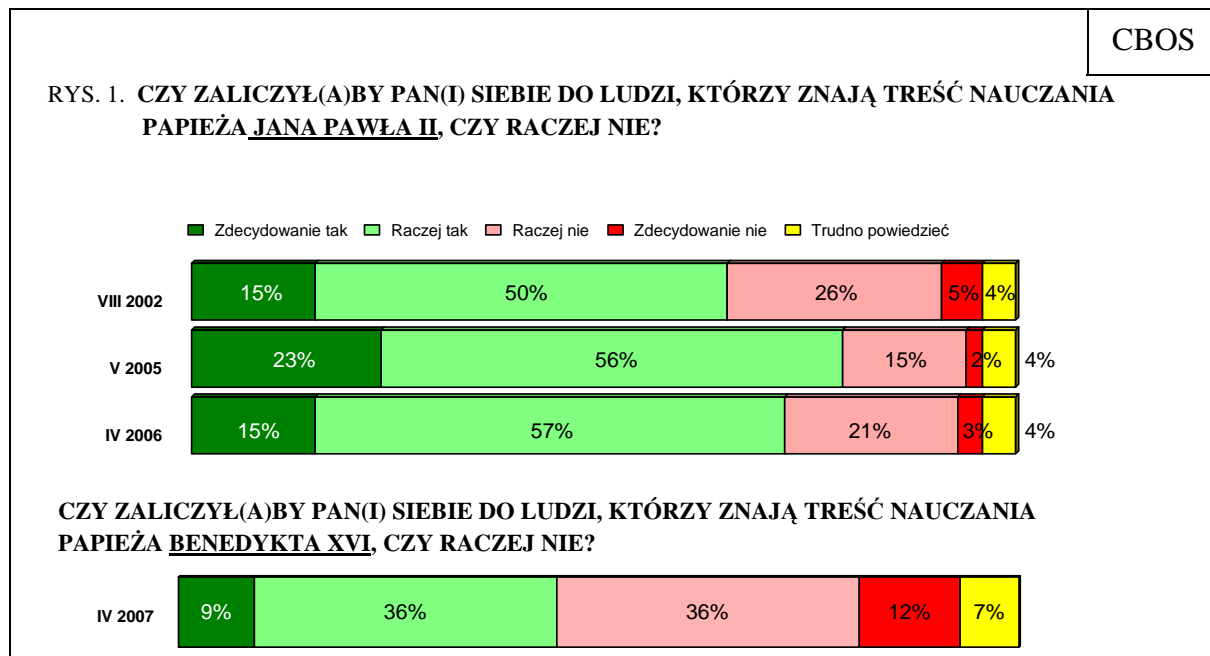
Należy jednak zauważyć, że po wyraźnym wzroście przywiązania do Kościoła i jego nauki, jaki zanotowaliśmy w czasie żałoby tuż po śmierci Jana Pawła II oraz rok po tym wydarzeniu, obecnie obserwujemy ponowne umacnianie się religijności subiektywnej (wzrost deklaracji „wiary na swój własny sposób” z 32% do 39%). Wymowne jest również to, że grupa osób określających się jako niewierzące, niezdecydowane lub obojętne religijnie, choć nadal nie jest liczna, w ostatnich dwóch latach się podwoiła (z 3% do 6%).

WIĘŹ Z PAPIEŻEM

Specyficzna dla polskiej religijności zawsze była również więź łącząca Polaków z papieżem Janem Pawłem II, wyrażana zarówno za jego życia, jak i po śmierci. W 2006 roku – podobnie jak w latach poprzednich – prawie trzy czwarte badanych (72%) zaliczyło się do grupy tych, którzy znają treść nauczania Jana Pawła II, a nieco więcej osób (78%) deklaroowało, że w życiu codziennym starają się kierować jego wskazówkami i naukami. Tylko niespełna co piąty Polak (18%) przyznawał, że nie podejmuje starań, by nauczanie papieskie znalazło odzwierciedlenie w jego życiu codziennym.

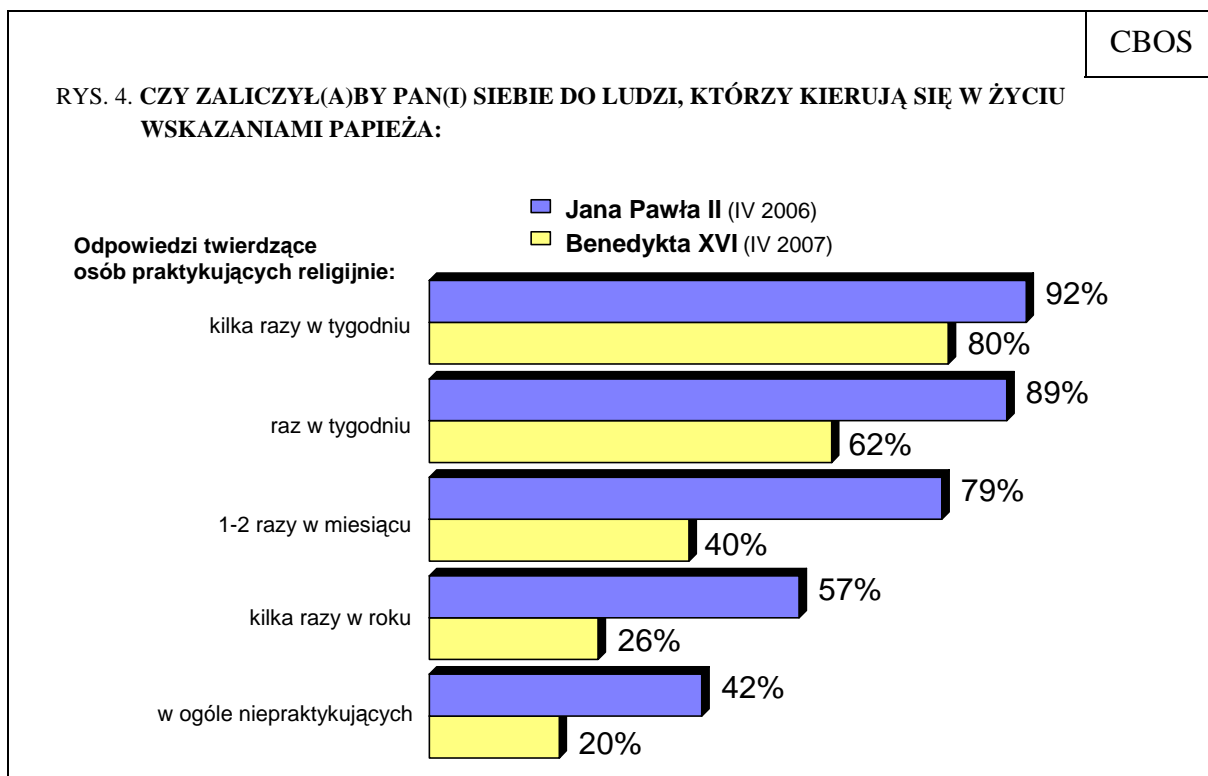
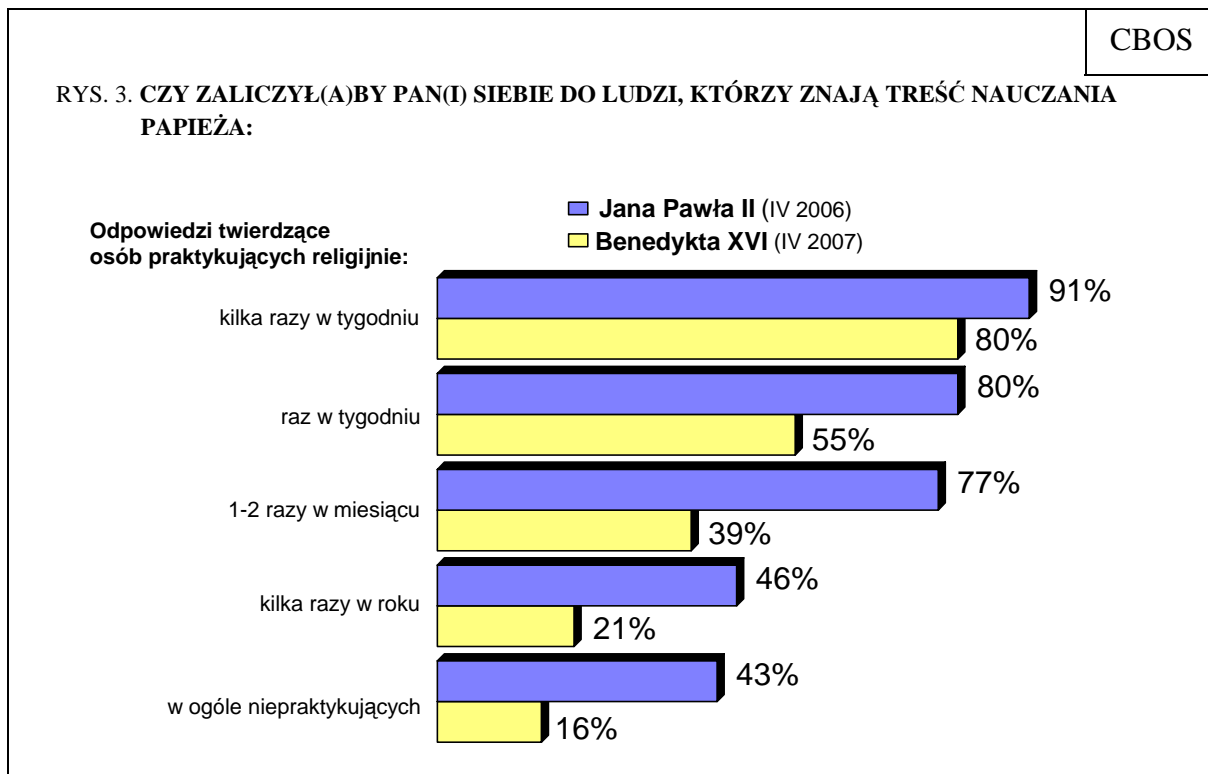
Wyniki naszego sondażu wskazują, że przywiązanie do następcy Jana Pawła II – jego nauczania i wskazań – jest jak dotąd znacznie słabsze. Chociaż powszechnie mówi się, że nauczanie Benedykta XVI w znacznej mierze jest kontynuacją nauk głoszonych przez Jana Pawła II, tylko ponad dwie piąte Polaków (45%) deklaruje znajomość treści nauczania

obecnego papieża. Prawie połowa ankieterowanych (48%) przyznaje się do niewiedzy w tym zakresie. Do wskazówek Benedykta XVI stara się stosować niespełna połowa badanych (49%), a prawie dwie piąte (38%) nie podejmuje takich prób.

Znajomość nauczania papieża oraz stosowanie się do głoszonych przez niego wskazań nadal w największym stopniu zależą od zaangażowania w praktyki religijne. Okazuje się jednak, że nawet wśród osób regularnie praktykujących religijnie przywiązanie do nauczania papieża Benedykta XVI jest wyraźnie słabsze niż wyrażane jeszcze rok temu w stosunku do

nauk głoszonych przez Jana Pawła II. Różnica ta jest jeszcze bardziej widoczna w przypadku osób w ogóle niepraktykujących religijnie lub jedynie sporadycznie uczestniczących w takich praktykach.

Nie ulega wątpliwości, że dla religijności Polaków oraz ich przywiązania do Kościoła bardzo istotna była postać Jana Pawła II. Więzy z jego następcą, przejawiająca się w znajomości nauczania obecnego papieża oraz stosowania się do jego wskazań, nie jest już tak silna. Dwa lata po śmierci papieża Polaka można zauważyć pewne symptomy osłabienia więzi z Kościołem, przejawiające się między innymi w nieco mniejszym przywiązaniu do jego nauczania. Jeśli jednak nawet nastąpiło osłabienie więzi z Kościołem instytucjonalnym, to nie znajduje ono przełożenia na częstotliwość uczestnictwa Polaków w praktykach religijnych, która od lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie (zob. wykres w aneksie).

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI